

Laidiens: 10.05.2007., Nr. 75

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas noteikumi Nr.60

Rīgā 2007.gada 2.maijā (prot. Nr.19 4.p.)

Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 35. panta sesto daļu un 50.⁸ panta sesto daļu, Finanšu instrumentu tirgus likuma 121. panta otro un astoto daļu un 123.³ panta sesto daļu

Saīsinājumu saraksts

ABKV programma (*ABCP*) – uz aktīviem balstīto komerciālo vērtspapīru programma

ĀKNI (*ECAI*) – piemērotā ārējā kredītu novērtējuma institūcija (reitingu aģentūra)

BNT kapitāla vērtspapīri – biržā netirgotie kapitāla vērtspapīri (*private equity*)

BT kapitāla vērtspapīri – biržā tirgotie kapitāla vērtspapīri (*exchange traded equity*)

CVR metode – darījumu ar iestādēm kredītriska kapitāla prasības noteikšanas metode, kas balstās uz centrālajām valdībām piešķirtajiem reitingiem

DPKR (*CCR*) – darījuma partnera kredītrisks (*counterparty credit risk*)

EK (*EC*) – Eiropas Kopiena

EKA – eksporta kredītēšanas aģentūra

ESAO – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

IFA – ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības un tām pielīdzināmie vērtspapīri

IMM – iekšējo modeļu metode

ĪNIS (*SSPE*) – īpašam nolūkam izveidota sabiedrība, kas veic vērtspapīrizēšanu

IR metode – darījumu ar iestādēm kredītriska kapitāla prasības noteikšanas metode, kas balstās uz pašām iestādēm piešķirtajiem reitingiem

IRB pieeja – uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja kredītriska kapitāla prasības noteikšanai

KP (*CCF*) – korekcijas pakāpe

MEAP – minimālā eksporta apdrošināšanas prēmija

MVK (*SME*) – mazās un vidējās komercsabiedrības

PZ (*EL*) – paredzami zaudējumi (*expected loss*)

PZ_{PA} (*EL_{BE}*) – iespējami precīza paredzamo zaudējumu aplēse

Reitings – ĀKNI kredīta novērtējums vai iestādes iekšējais kredīta novērtējums (reitings)

RP (*RW*) – riska pakāpe

RPV (*VAR*) iekšējais modelis – riskam pakļautās vērtības iekšējais modelis

RTN atvasinātie instrumenti – regulētā tirgū netirgotie atvasinātie instrumenti

RTT atvasinātie instrumenti – regulētā tirgū tirgotie atvasinātie instrumenti

SNV (*PD*) – saistību nepildīšanas varbūtība (*probability of default*)

SNZ (*LGD*) – zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā (*loss given default*)

SP – standartizētā pieeja kredītriska kapitāla prasības noteikšanai

SPRDV – sagaidāmā pozitīvā riska darījumu vērtība (*expected positive exposure*)

SRDV – sagaidāmā riska darījumu vērtība (*expected exposure*)

T (*M*) – termiņš

I sadaļa	Darbības joma un definīcijas
1. daļa	Pamatnostādnēs
2. daļa	Noteikumos lietotie termini
II sadaļa	Kapitāla pietiekamība
1. nodaļa	Vispārīgie jautājumi
1. daļa	Tirdzniecības un netirdzniecības portfelis
2. daļa	Pašu kapitāla minimālais apmērs
2. nodaļa	Kreditriskā minimālā kapitāla prasība
1. daļa	Vispārīgie principi
2. daļa	Standartizētā pieeja
3. daļa	Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja
4. daļa	Kreditriskā mazināšana
5. daļa	Vērtspapirizēšana
3. nodaļa	Tirgus risku minimālās kapitāla prasības
1. daļa	Pozīcijas riska kapitāla prasības aprēķins
2. daļa	Norēķinu riska kapitāla prasības aprēķins
3. daļa	Darījuma partnera kreditriskā kapitāla prasības aprēķins
4. daļa	Ārvalstu valūtas riska kapitāla prasības aprēķins
5. daļa	Preču riska kapitāla prasības aprēķins
6. daļa	Riskam pakļautās vērtības iekšējo modeļu izmantošana kapitāla prasības aprēķinā
4. nodaļa	Operacionālā riska minimālā kapitāla prasība
1. daļa	Vispārīgās prasības
2. daļa	Pamatrādītāja pieeja
3. daļa	Standartizētā pieeja
4. daļa	Alternatīvā standartizētā pieeja
5. daļa	Attīstītā operacionālā riska mērīšanas pieeja
III sadaļa	Pašu kapitāls
IV sadaļa	Atļauju saņemšanas un ziņošanas Komisijai kārtība
1. daļa	Atļauju saņemšana
2. daļa	Ziņošana Komisijai
V sadaļa	Noslēguma jautājumi
	Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām
1. pielikums	Atvasināto instrumentu, repo darījumu, vērtspapīru vai preču aizdevumu vai aizņēmumu, ilgstošo norēķinu darījumu un maržinālo aizdevumu riska darījumu vērtības noteikšana 1. daļa. Pielikumā lietotie termini 2. daļa. Metodes izvēle 3. daļa. Sākotnējās vērtības metode 4. daļa. Tirgus vērtības metode 5. daļa. Standartizētā metode 6. daļa. Iekšējo modeļu metode 7. daļa. Savstarpējo prasību līgumisks ieskaits (pārjaunojuma līgumi un citi savstarpējā ieskaita līgumi)
2. pielikums	Standartizētā pieeja kreditriskā kapitāla prasības aprēķinam 1. daļa. Riska pakāpes noteikšana 2. daļa. ĀKNI reitingu izmantošana riska svērtās vērtības noteikšanai
3. pielikums	Kreditriskā mazināšana 1. daļa. Piemērojamie kreditriskā mazināšanas veidi 2. daļa. Minimālās prasības kreditriskā mazināšanas atzišanai 3. daļa. Kreditriskā mazināšanas efekta aprēķins 4. daļa. Termiņu nesakritība 5. daļa. Kreditriskā mazināšanas īpašie gadījumi
4. pielikums	Vērtspapirizēšanas pozīcijas riska svērtās vērtības aprēķins 1. daļa. Definīcijas 2. daļa. Minimālās prasības kreditriskā būtiskas nodošanas atzišanai un riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķināšanai vērtspapirizēšanas riska darījumos 3. daļa. Ārējie kredītu novērtējumi 4. daļa. Aprēķins
5. pielikums	Ārvalstis, kuru uzraudzības prakse un tiesību akti ir vismaz līdzvērtīgi EK direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK prasībām.
6. pielikums	Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja kreditriskā kapitāla prasības aprēķinam 1. daļa. Riska darījumu riska svērtā vērtība un paredzamo zaudējumu apmērs 2. daļa. SNV, SNZ un termiņš 3. daļa. Riska darījumu vērtība 4. daļa. Minimālās prasības uz iekšējiem reitingiem balstītās pieejas izmantošanai
7. pielikums	Prasības tirdzniecības portfelim 1. daļa. Tirdzniecības nolūks 2. daļa. Iekšējās kontroles sistēma 3. daļa. Iekšējā riska ierobežošana 4. daļa. Iekļaušana tirdzniecības portfeli
8. pielikums	Iespējas līgumu kapitāla prasības aprēķina delta-plus metode
9. pielikums	Iespējas līgumu kapitāla prasības aprēķina vienkāršā metode

10. pielikums	Pozīcijas riskam pakļauto atvasināto instrumentu specifiskā riska un vispārējā riska kapitāla prasības aprēķināšanas nosacījumi
11. pielikums	Starptautisko reitingu aģentūru minimālie reitingi, kuri atbilst investīciju līmenim
12. pielikums	Augsti likvidu akciju indeksi
13. pielikums	Piemēroto ĀKNI saraksts un to reitingu atbilstība kredītu kvalitātes pakāpēm

I sadaļa

Darbības joma un definīcijas

1. daļa. Pamatnostādnes

1. Noteikumi nosaka Kredītiestāžu likuma 35. un 49. pantā ietverto banku darbību regulējošo prasību un Finanšu instrumentu tirgus likuma 121. pantā ietverto ieguldījumu brokeru sabiedrību darbību regulējošo prasību aprēķināšanas kārtību.

2. Noteikumi ir saistoši Latvijas Republikā reģistrētām bankām un tām Latvijas Republikā reģistrētajām ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kurām ir piemērojamas kapitāla pietiekamību regulējošās prasības saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likuma 121. pantu, ņemot šā likuma 119.¹ panta nosacījumus. Šādas iestādes ievēro šo noteikumu prasības individuāli, izņemot gadījumus, kad banka ir saņēmusi Kredītiestāžu likuma 50.⁸ panta ceturtajā un piektajā daļā minēto atļauju vai ieguldījumu brokeru sabiedrība ir saņēmusi Finanšu instrumentu tirgus likuma 123.³ panta ceturtajā un piektajā daļā minēto atļauju ievērot šos noteikumus tikai konsolidācijas grupas līmenī.

2. daļa. Noteikumos lietotie termini

3. Iestāde – Kredītiestāžu likuma 1. panta 1. punkta definīcijai atbilstoša kredītiestāde vai Finanšu instrumentu tirgus likuma 1. panta 3. punkta definīcijai atbilstoša ieguldījumu brokeru sabiedrība (*investment firm*), kurai piemērojamas kapitāla pietiekamību regulējošās prasības saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likuma 121. pantu, ņemot šā likuma 119.¹ panta nosacījumus.

4. Atvasinātie instrumenti – atvasinātie finanšu instrumenti un atvasinātie preču instrumenti.

5. Finanšu instrumenti ir:

5.1. parāda vērtspapīri;

5.2. kapitāla vērtspapīri;

5.3. ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības un citi vērtspapīri, kas apliecina līdzdalību ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmās kopējo ieguldījumu komercsabiedrībās (turpmāk – IFA);

5.4. naudas tirgus instrumenti;

5.5. RTT finanšu nākotnes līgumi;

5.6. RTN procentu nākotnes līgumi;

5.7. procentu, ārvalstu valūtas, parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru mijmaiņas līgumi;

5.8. iespējas līgumi par 5.1.–5.7. punktā minēto instrumentu pirkšanu vai pārdošanu;

5.9. citi finanšu instrumenti, kuri būtībā līdzīgi 5.1.–5.8. minētajiem finanšu instrumentiem un kuri ietver kā finanšu instrumentus, tā arī atvasinātos finanšu instrumentus, kuru vērtība mainās atkarībā no primārā finanšu instrumenta vai cita bāzes aktīva cenas, valūtas kursa, cenu vai likmju indeksa, kredītreitinga vai līdzīga mainīga lieluma izmaiņām. Citi atvasinātie instrumenti ietver vismaz visus Finanšu instrumentu tirgus likuma 3. panta otrās daļas 4. punktā uzrādītos atvasinātos instrumentus, ja tie nav iekļauti šajā punktā.

6. Parāda vērtspapīri – vērtspapīri, kuri apliecina emitenta saistības pret šo vērtspapīru turētāju. Parāda vērtspapīri ir:

6.1. parādzīmes un obligācijas;

6.2. noguldījuma sertifikāti;

6.3. hipotekārās ķīlu zīmes;

6.4. vienkāršie vekseli un pārvedu vekseli (tratas);

6.5. konvertējamie vērtspapīri, kurus var apmainīt pret kādu no 6.1.–6.3. punktā minētajiem vērtspapīriem;

6.6. citi būtībā līdzīgi vērtspapīri, kuru cena ir atkarīga no procentu likmju izmaiņām.

7. Kapitāla vērtspapīri – vērtspapīri, kuri apliecina līdzdalību komercsabiedrības kapitālā un dod tiesības saņemt dividendes vai gūt ienākumus. Kapitāla vērtspapīri ir:

7.1. akcijas;

7.2. depozitārie sertifikāti (*Global Depositary Receipts* – GDR, *American Depositary Receipts* – ADR);

7.3. konvertējamie vērtspapīri, kurus var apmainīt pret kādu no 7.1. vai 7.2. punktā minētajiem vērtspapīriem;

7.4. citi būtībā līdzīgi vērtspapīri, kuru cena ir atkarīga no akciju cenu izmaiņām.

8. Nākotnes līgumi – atvasinātie instrumenti, kuri nosaka saistības pirt vai pārdot līgumā noteikto bāzes aktīva vai bāzes finanšu instrumenta (turpmāk – bāzes aktīvs) daudzumu par noteiktu cenu noteiktā datumā. Nodala RTT nākotnes līgumus (*futures*) un RTN nākotnes līgumus (*forwards*).

9. RTN procentu nākotnes līgumi (*forward-rate agreements*) – atvasinātie finanšu instrumenti par kompensācijas izmaksu vienai no līgumslēdzējām pusēm, ja līguma bāzes aktīva tirgus procentu likme noteiktajā datumā atšķirsies no līgumā noteiktās procentu likmes.

10. Mijmaiņas līgumi (*swaps*) – RTN atvasinātie instrumenti, kas paredz maksājumu plūsmu, kuru lielums atkarīgs no atvasinātā instrumenta nosacītās pamatvērtības, apmaiņu starp divām līgumslēdzējām pusēm noteiktā periodā.

11. Iespējas līgumi (*options*) – atvasinātie instrumenti, kuri iespējas līguma pārdevējam rada saistības un iespējas līguma pircējam dod tiesības (bet nerada saistības) nopirkt (*call option*) vai pārdot (*put option*) līgumā noteiktu bāzes aktīvu daudzumu par noteiktu cenu jebkurā datumā no līguma noslēgšanas datuma līdz līguma izpildes datumam (*American option*) vai tieši līguma izpildes datumā (*European option*).

12. Delta koeficients – koeficients, kas parāda, kādā mērā mainās iespējas līguma cena, mainoties bāzes aktīva cenai.

13. Delta ekvivalents – iespējas līguma bāzes aktīva daudzuma tirgus cena, kas reizināta ar delta koeficientu.

14. Regulētajā tirgū tirgotā garantija (*warrant*) – vērtspapīrs, kas dod turētājam tiesības nopirkt bāzes aktīvu par noteikto cenu līdz regulētajā tirgū tirgotās garantijas derīguma termiņa pēdējam datumam vai tieši pēdējā datumā. Norēķinus par regulētajā tirgū tirgto garantiju var veikt, vai nu piegādājot pašu aktīvu, vai arī samaksājot naudā.

15. Naudai pielīdzināmais instruments (*cash assimilated instrument*) – aizdēvējas iestādes (*lending institution*) emitēts noguldījumu sertifikāts vai līdzīgs instruments.

16. Drošības rezerve (*margin*) – garantijas noguldījums, kuru izvieto speciālos regulētā tirgus organizētāja vai centrālā darījumu partnera norādītos kontos, slēdzot darījumus finanšu tirgos, un papildina, ja darījuma bāzes aktīva tirgus cena mainās darījuma partnerim nelabvēlīgā virzienā no darījuma noslēgšanas datuma līdz darījuma izpildes datumam.

17. Līgumi par aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu (*repurchase agreements*) – līgumi, saskaņā ar kuru nosacījumiem iestāde pārdod vērtspapīrus, preces vai īpašuma tiesības uz vērtspapīriem vai precēm, ja šādas īpašuma tiesības apliecina regulētā tirgus organizētājs, kurš ir attiecīgo vērtspapīru vai preču turētājs, un kuri liedz iestādei nodot vai iekļāt vērtspapīrus vai preces vairāk nekā vienam darījuma partnerim vienlaicīgi, ar nosacījumu atpirkt šos vērtspapīrus vai preces vai līdzvērtīgus vērtspapīrus vai preces par noteikto cenu noteiktā datumā nākotnē vai datumā, kuru noteiks iestāde.

18. Līgumi par aktīvu pirkšanu ar atpārdošanu (*reverse repurchase agreements*) – līgumi, saskaņā ar kuru nosacījumiem iestāde pērk vērtspapīrus, preces vai īpašuma tiesības uz vērtspapīriem vai precēm, ja šādas īpašuma tiesības apliecina regulētā tirgus organizētājs, kas ir attiecīgo vērtspapīru vai preču turētājs, ar nosacījumu atpārdot šos vērtspapīrus vai preces vai līdzvērtīgus vērtspapīrus vai preces par noteikto cenu noteiktā datumā nākotnē vai datumā, kuru noteiks darījuma partneris, kas pārdod vērtspapīrus vai preces.

19. Repo darījums (*repurchase transaction*) – jebkurš darījums, kas tiek veikts saskaņā ar 17. vai 18. punktā minētajiem līgumiem.

20. Vērtspapīru vai preču aizdevumi (*securities or commodities lending*) – darījumi, kad iestāde aizdod vērtspapīrus vai preces pret atbilstošu nodrošinājumu ar nosacījumu, ka aizņēmējs atdos atpakaļ līdzvērtīgus vērtspapīrus vai preces noteiktā datumā nākotnē vai tad, kad to pieprasīs iestāde.

21. Vērtspapīru vai preču aizņēmumi (*securities or commodities borrowing*) – darījumi, kad iestāde aizņem vērtspapīrus vai preces pret atbilstošu nodrošinājumu ar nosacījumu, ka iestāde atdos atpakaļ tos pašus vai līdzvērtīgus vērtspapīrus vai preces noteiktā datumā nākotnē vai tad, kad to pieprasīs aizdevējs.

22. Vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījums (*securities or commodities lending or borrowing transaction*) – jebkurš 20. vai 21. punkta prasībām atbilstošs darījums.

23. Ilgstošo norēķinu darījums (*long settlement transaction*) – darījums, kurā darījuma partneris uzņemas piegādāt vērtspapīrus, preces vai ārvalstu valūtu, saņemot par to vai nu naudas summu, vai arī citus finanšu instrumentus vai preces, vai arī otrādi, tādā līgumā noteiktā norēķinu vai piegādes dienā, kas vēlāka par agrāko no parastas tirgus standarta norēķinu dienas šāda veida darījumiem vai piecām darba dienām pēc dienas, kad iestāde iesaistās darījumā.

24. Maržinālo aizdevumu darījums (*margin lending transaction*) – darījums, kurā iestāde izsniedz kredītu vērtspapīru pirkšanai, pārdošanai, turēšanai vai tirdzniecībai par līgumā noteikto summu vai finanšu instrumentu vērtību un šāds darījums paredz drošības rezerves pārskaitīšanu. Maržinālo aizdevumu darījumi neietver citu veidu aizdevumus (tādus, kas neparedz drošības rezerves pārskaitīšanu darījuma partnerim), kas ir nodrošināti ar vērtspapīriem.

25. Nodrošinātais kredīšanas darījums (*secured lending transaction*) – jebkāds riska darījums, kuram ir nodrošinājums un darījuma dokumentācija neparedz biežu drošības rezerves pārskaitīšanu.

26. Kapitāla tirgus darījums (*capital market-driven transaction*) – riska darījums, kuram ir nodrošinājums un darījuma dokumentācija paredz biežu drošības rezerves pārskaitīšanu, piemēram, RTN atvasināto instrumentu darījums un maržinālais aizdevums (*margin lending*).

27. Pozīcija – prasību vai saistību apmērs attiecībā uz kādu vērtspapīru, precī vai valūtu.

28. Garā pozīcija – pozīcija, kas dod tiesības vai uzliek pienākumu saņemt maksājumus, vērtspapīrus vai citus aktīvus.

29. Īsā pozīcija – pozīcija, kas dod tiesības vai uzliek pienākumu veikt maksājumus vai piegādāt vērtspapīrus vai citus aktīvus.

30. Kreditrisks – iespēja ciest zaudējumus, ja iestādes parādnieks (debtors) nepildīs līgumā noteiktās saistības pret iestādi.

31. Darījuma partnera kreditrisks (turpmāk – DPKR) – iespēja ciest zaudējumus, ja darījuma partneris pārtrauks pildīt savas saistības pirms norēķinu naudas plūsmas pēdējā maksājuma.

32. Tirgus risks – iespēja ciest zaudējumus bilances un ārpusbilances posteņu pārvērtēšanas dēļ, kas saistīta ar finanšu instrumentu, preču un preču atvasināto instrumentu tirgus cenas izmaiņām, kuras notiek valūtas kursu, procentu likmju izmaiņu u.c. faktoru ietekmē. Tirgus riski ir ārvalstu valūtas risks, pozīcijas risks, preču risks, norēķinu risks un darījuma partnera risks.

33. Pozīcijas risks – iespēja ciest zaudējumus kāda parāda vērtspapīra vai kapitāla vērtspapīra pozīcijas pārvērtēšanas dēļ, mainoties attiecīgā vērtspapīra cenai. Pozīcijas risks izpaužas kā specifiskais un vispārējais risks.

34. Specifiskais risks – iespēja ciest zaudējumus, ja parāda vērtspapīra vai kapitāla vērtspapīra cena mainīsies tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar vērtspapīra emitentu vai atvasinātā finanšu instrumenta gadījumā ar personu, kura emitējusi vērtspapīru, kas ir atvasinātā finanšu instrumenta bāzes aktīvs.

35. Vispārējais risks – iespēja ciest zaudējumus, ja vērtspapīra cena mainīsies tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar procentu likmju izmaiņām (parāda vērtspapīru gadījumā) vai ar plašām izmaiņām kapitāla tirgū (kapitāla vērtspapīru gadījumā), kuras nav saistītas ar kādu konkrētu vērtspapīru emitentu.

36. Operacionālais risks – iespēja ciest zaudējumus prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norises, cilvēku un sistēmu darbības vai arī ārējo apstākļu ietekmes dēļ, ieskaitot juridisko risku.

37. Priekšrocību akcijas ar dividenžu uzkrāšanu – tādas akcijas ar fiksētu dividendi, kuras to īpašniekam garantē tiesības saņemt dividendes, kas nav izmaksātas iepriekšējos gados peļņas neesamības vai nepietiekamības dēļ, pirms parasto akciju dividendēm periodā, kad iestāde gūs peļņu.

38. Zelts – starptautiskajos finanšu tirgos tirgotie zelta stiepi.

39. Ieguldījumu brokeru sabiedrības pastāvīgās izmaksas (*fixed overheads*) – izmaksas, kas saglabājas nosacīti nemainīgas neatkarīgi no ieguldījumu brokeru sabiedrības komercdarbības apmēra, piemēram, ēku, būvju, iekārtu un mašīnu nolietojums un to uzturēšanas izdevumi, vadības un administrācijas atalgojums.

40. Saistību nepildīšanas varbūtība (*probability of default*) (turpmāk – SNV) – varbūtība, ka darījuma partneris neizpildīs savas saistības gada laikā.

41. Zaudējumi (*loss*) – noteikumu II sadaļas 2. nodaļas izpratnē tie ir ekonomiski zaudējumi, tostarp būtisks vērtības samazinājums (*discount effects*) un būtiskas tiešās vai netiešās izmaksas, kas saistītas ar instrumenta atgūšanu.

42. Saistību nepildīšanas zaudējumi (*loss given default*) (turpmāk – SNZ) – procentos izteiktā riska darījuma zaudējumu attiecība pret neatmaksāto parāda summu saistību nepildīšanas brīdī.

43. Procentos izteiktā iespējamo saistību korekcijas pakāpe (turpmāk – korekcijas pakāpe) – pašlaik neizmantotā saistību daļa, kas tiks izsniegta un kuru klients būs parādā iestādei saistību nepildīšanas brīdī, attiecībā pret visu pašlaik neizmantoto saistību summu. Neizmantoto saistību summu nosaka, ņemot vērā klientam paziņoto limitu, ja vien nepaziņotais limits nav augstāks.

44. Paredzamie zaudējumi (*expected loss*) (turpmāk – PZ) – riska darījuma paredzamo zaudējumu apmēra vai atgūstamās vērtības samazinājuma attiecība pret neatmaksāto parāda summu saistību nepildīšanas brīdī, ja darījuma partnerim viena gada laikā iestāsies saistību nepildīšanas gadījums.

45. Kreditriska mazināšana – dažādas metodes, ko iestāde lieto, lai mazinātu kreditrisku, kas saistīts ar riska darījumu vai riska darījumiem, kuros iestāde ir iesaistīta.

46. Fondētā kredita aizsardzība – kreditriska mazināšanas metode, kurā iestādes riska darījuma kreditriska mazināšana izriet no iestādes tiesībām darījuma partnera saistību nepildīšanas gadījumā vai citā iepriekš definētā kredīta notikuma (*credit event*) gadījumā realizēt, pārņemt vai paturēt noteiktus aktīvus vai samazināt riska darījuma summu, vai aizstāt to tādā apmērā, kas ir vienāds ar starpību starp riska darījuma summu un summu, kas ir vienāda ar prasību pret iestādi.

47. Nefondētā kredita aizsardzība – kreditriska mazināšanas metode, kurā iestādes riska darījuma kreditriska mazināšana izriet no trešās puses apņemšanās nomaksāt parādu aizņēmēja saistību nepildīšanas gadījumā vai citos noteiktos gadījumos.

48. Valsts institūcijas (*Public Sector Entity*) – nekomerciālas administratīvas institūcijas, kuras pakļautas centrālajām valdībām, reģionālajām vai vietējām valdībām vai institūcijām, kas pilda tādus pašus uzdevumus kā reģionālās un vietējās valdības, vai centrālajai valdībai piederošas nekomerciālas sabiedrības, kurām ir skaidri noteiktas centrālās valdības garantijas, vai arī pašpārvaldāmas institūcijas (*self administered bodies*), kuru darbību reglamentē tiesības akti un kuras pakļautas valsts uzraudzībai.

49. Centrālais darījumu partneris – komercsabiedrība, kas juridiski uzņemas tiesiski nostiprinātas saistības būt par starpnieku starp darījumu partneriem, kuru finanšu instrumenti tiek tirgoti vienā vai vairākos finanšu tirgos, kļūstot par pircēju katram pārdēvējam un par pārdēvēju katram pircējam.

50. Centrālās banka – jebkuras valsts centrālā banka, t.sk. Eiropas Centrālā banka.

51. Atzīta birža – birža, kas darbojas regulāri un saskaņā ar biržas mītnes (reģistrācijas) valsts uzraudzības institūcijas pieņemtiem vai apstiprinātiem tiesību aktiem, kuri regulē biržas darbību, piekļūšanu biržai un nosaka prasības līgumiem, kas var tikt noslēgti biržā, un kurā darbojas norēķinu mehānisms, kas nodrošina tajā tirgto nākotnes līgumu un iespējas līgumu risku segšanai paredzēto drošības rezerves iemaksu pietiekamu līmeni.

52. Atzītas ārvalstu ieguldījumu brokeru sabiedrības – sabiedrības, uz kurām attiektos ieguldījumu brokeru sabiedrības definīcija, ja tās būtu izveidotas Eiropas Kopienā (turpmāk – EK), kurām licence izsniegta tādā ārvalstī, kuras uzraudzības prakse un tiesību akti ir vismaz līdzvērtīgi EK direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK prasībām (sk. sarakstu 5. pielikumā).

53. Konvertējams vērtspapīrs – vērtspapīrs, kuru pēc tā turētāja vēlēšanās var apmainīt pret citu vērtspapīru.

54. Krājumu finansējums (*stock financing*) – aktīvu pozīcijas, kurās reāli krājumi tiek pārdoti noteiktā termiņā nākotnē un pārdoto krājumu cena fiksēta līdz pārdošanas dienai.

55. Norēķinu sistēmas dalībnieks – biržas vai norēķinu iestādes dalībnieks, kas ir tiešās līgumattiecībās ar centrālo darījumu partneri (tirgus garantētāju).

56. Vērtspapirizēšana (*securitisation*) – darījums vai shēma, kura paredz riska darījumu vai riska darījumu portfeļa kreditriska sadalīšanu atsevišķos laidienos un kurai ir šādas pazīmes:

56.1. darījuma vai shēmas maksājumi ir atkarīgi no riska darījuma vai riska darījumu portfeļa saistību izpildes;